

УДК 37.091.12+316.77

ІНТЕГРАЦІЯ МЕДІАКУЛЬТУРИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Надія Вовк

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Україна
ORCID ID 0000-0001-8076-6791
nadiyavovk@ukr.net

Альона Горячева

майстер виробничого навчання
Рубіжанський професійний хіміко-технологічний ліцей,
м. Рубіжне, Україна
nadiyavovk@ukr.net

Анотація. У статті досліджується важливість та перспективи інтеграції медіакультури в систему навчання технологій, зокрема в контексті сучасних вимог до освіти та швидких змін у технологічному середовищі. Інтеграція медіакультури у викладання технологій сприяє формуванню не лише технічних компетенцій, а й критичного мислення, творчих здібностей і цифрової грамотності.

У статті акцентується увага на тому, що медіакультура включає не лише знання про медіа та їхні технології, але й здатність критично оцінювати медіаповідомлення, створювати власний контент, а також розуміти етичні, соціальні та екологічні аспекти використання медіа. Описуються основні переваги інтеграції медіакультури у викладання технологій. Розглянуто конкретні приклади та методи інтеграції медіакультури в процес навчання технологій, зокрема через використання мультимедійних інструментів, інноваційних платформ для створення колективних проєктів.

Стаття також містить рекомендації для педагогів щодо впровадження медіакультури у викладання технологій. Пропонується проведення тренінгів для вчителів, розробка міждисциплінарних навчальних програм, а також створення спеціалізованих матеріалів і ресурсів для підтримки навчального процесу.

Ключові слова: медіакультура; технологічна освіта; технології; цифрова грамотність; критичне мислення; творчі здібності; етика медіа; медіаграмотність; кейс-метод; інтерактивні технології.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний світ характеризується стрімкою інформатизацією, яка суттєво змінює освітній простір, акцентуючи увагу на інтеграції цифрових інструментів в освітній процес. Це сприяє формуванню нових моделей навчання, орієнтованих на розвиток критичного мислення, адаптивності та самостійності учнів.

Інформаційні технології дозволяють забезпечити доступ до якісних освітніх ресурсів незалежно від географічного розташування, сприяють

індивідуалізації навчання і розширюють можливості комунікації між учнями, викладачами й батьками. Використання штучного інтелекту, віртуальної реальності, інтерактивних платформ і хмарних сервісів стає невід'ємною частиною сучасної освіти.

Уроки технологій є майданчиком для застосування новітніх підходів до формування особистості учня в цілому, сприяючи розвитку всіх необхідних компетентностей: проєктно-технологічної, цифрової, соціальної і громадської, математичної та основних компетентностей у технологіях, уміння вчитися, ініціативності, підприємливості, усвідомлення та вираження культури.

Однак ці зміни вимагають адаптації педагогічних методик, підвищення кваліфікації вчителів та розвитку цифрової грамотності у всіх учасників освітнього процесу. Зростає важливість етичного використання технологій і забезпечення кібербезпеки, що формує нові виклики для суспільства.

Інтеграція медіакультури в освітній процес стає необхідною умовою формування компетентностей учнів, які відповідають вимогам ХХІ століття, а саме критичного мислення, цифрової та медіа грамотності, креативності, соціальної відповідальності, комунікаційних навичок.

Імплементация медіакультури в освіту забезпечує підготовку учнів до життя в умовах інформаційного суспільства, де здатність орієнтуватися в медіапотопі стає ключовою складовою особистісного і професійного успіху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науковому дискурсі поряд із поняттям «медіакультура» існують й інші явища. Так, Н. Габор, М. Герасимович, М. Дорош, Л. Козубай, А. Литвин, С. Піддубний, Н. Пожежа, В. Робак розглядають медіаосвіту як складову інноваційного освітнього середовища, яке відповідає викликам сучасності, забезпечує всебічний розвиток учнів і сприяє їхній інтеграції у глобальний інформаційний простір. Т. Бакка, О. Бурім, О. Волошенюк, В. Іванов, В. Мельничук, О. Муковіз визначають медіаграмотність як здатність особи критично сприймати, аналізувати, оцінювати та створювати медіаконтент. Вона охоплює знання та навички для орієнтації у сучасному інформаційному середовищі, включаючи здатність розпізнавати маніпуляції, дезінформацію, фейки та інші загрози, що можуть впливати на формування світогляду. А. Сулім, К. Шворак, С. Шумаєва досліджують поняття медіакомпетентності як здатність людини не лише споживати, але й ефективно створювати, аналізувати і використовувати медіаконтент. М. Лисинюк, Г. Онкович, Л. Ороховська, Н. Череповська та інші дослідники вивчають феномен медіакультури в загальному контексті, акцентуючи увагу на її впливі на соціальні, культурні та комунікаційні процеси в сучасному суспільстві.

З огляду на той факт, що медіа культура розглядається в широкому аспекті як сукупність соціальних, культурних і технологічних процесів, що виникають внаслідок розвитку медіа та їхнього впливу на суспільство, є потреба досліджувати це поняття у вузькому контексті, зокрема, в освітньому процесі. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти, як медіакультура може бути інтегрована у викладання конкретних предметів, зокрема технологій, і як цей процес впливає на розвиток учнів.

На сьогодні в освітньому просторі недостатньо розроблених методик і практик, які б чітко регулювали, як саме медіакультура може бути включена в уроки технологій. Тема взаємодії між технологіями, медіа та освітою потребує конкретизації та створення цілісної концепції для її ефективного впровадження.

Мети статті – дослідити та обґрунтувати необхідність інтеграції медіа культури в освітній процес, зокрема на уроках технологій, з метою розвитку в учнів медіаграмотності, критичного мислення й технологічних навичок, а також забезпечення їх готовності до сучасного інформаційного та цифрового середовища.

Реалізація мети можлива за рахунок виконання наступних **завдань**: аналіз потреби інтеграції медіакультури в навчання технологій; визначення ролі медіакультури у розвитку ключових компетентностей учнів; розробка рекомендацій щодо використання медіа в освітньому процесі; оцінка впливу медіа на формування сучасних освітніх практик.

Методи дослідження. Дослідження процесу інтеграції медіакультури в освітній процес на уроках технологій передбачає аналіз науково-педагогічної, методичної літератури; порівняння та узагальнення даних щодо впливу медіакультури на формування особистості учня; систематизація наукових джерел для визначення закономірностей і принципів добору медіазасобів з урахуванням індивідуальних особливостей учнів у контексті розвитку їхньої медіакультури на уроках технологій; узагальнення отриманих результатів з метою розробки методичних рекомендацій стосовно інтеграції медіакультури в освітній процес на уроках технологій.

Результати дослідження. Сучасні діти є активними користувачами цифрових технологій, демонструючи високу залученість до медіа та онлайн-ресурсів. Вони впевнено взаємодіють із гаджетами, соціальними мережами, іграми та освітніми платформами, що робить їх природними учасниками цифрового середовища.

Однак інформаційний простір перенасичений різноманітними даними, серед яких трапляється багато недостовірної, маніпулятивної чи шкідливої інформації. Учні мають орієнтуватись в цьому і відділяти правду від неправди.

Для цього освіта має орієнтуватись на розвиток критичного мислення, основ медіаграмотності, від рівня якої залежить медіакультура, яка дозволяє здобувачам освіти не тільки орієнтуватися в інформаційному просторі, а й активно формувати своє ставлення до медіа.

Поняття медіакультура базується на взаємодії двох ключових термінів: «медіа» та «культура».

В енциклопедії сучасної України медіа визначаються як «засоби та інструменти зберігання і передачі інформації та даних для індивідуальної чи та масової аудиторії» (Дзюба, 2023). Це засоби масової інформації та комунікації, які охоплюють традиційні (друковані видання, телебачення, радіо) та цифрові (соціальні мережі, інтернет-платформи, стрімінгові сервіси) канали передачі інформації. Медіа формують інформаційний простір, який впливає на суспільні погляди, цінності та поведінку.

В тлумачному словнику української мови зазначено, що культура – це «сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; рівень розвитку суспільства у певну епоху; те, що створюється для задоволення духовних потреб людини.» (Словник, 2024).

К. Горська підкреслює багатогранність поняття «медіа», яке виступає як ключовий елемент у формуванні медіакультури. Вона розглядає *медіа* як:

– *Середовище* (контент, що належить до медіасередовища, відрізняється своєю специфікою, адже існує в межах певного медіапростору. Це середовище формує умови для створення, поширення і сприйняття повідомлень. У цьому контексті поняття «медіа» корелює зі значенням простору, в якому існують і взаємодіють комунікативні елементи);

– *канал передачі* (медіа розглядаються як канали, через які інформація передається від джерела до реципієнта. Це можуть бути як традиційні канали (радіо, телебачення, преса), так і сучасні (соціальні мережі, стрімінгові платформи, месенджери). Вони дозволяють доносити повідомлення до широкої аудиторії або певних цільових груп);

– *інструмент* (дозволяє здійснювати обмін інформацією. Інструментальний характер медіа проявляється у використанні різноманітних технологій для зберігання, обробки та передачі даних) (як цитує Антонова, 2014).

Медіа сьогодні функціонує одночасно як середовище, канал та інструмент. Вона визначає характер комунікації, впливає на форму контенту, спосіб його сприйняття та інтерпретацію аудиторією. Така багатовимірність робить медіа універсальним явищем сучасного інформаційного суспільства.

В свою чергу медіакультура розглядається науковцями по-різному, з огляду на сферу її функціонування. Наприклад, з позиції журналістики

медіакультура розглядається як сукупність норм, цінностей, принципів та практик, що визначають професійну діяльність журналістів і функціонування медіа в цілому. Соціологи розглядають медіакультуру як сукупність соціальних практик, норм, цінностей і зразків поведінки, пов'язаних із створенням, поширенням і споживанням медіа контенту. З точки розу педагогічної діяльності це складова освітнього процесу, яка передбачає формування у здобувачів освіти (учнів, студентів) здатності критично сприймати, аналізувати, створювати та використовувати медіаконтент в етично відповідальний і соціально корисний спосіб. Вона охоплює як розвиток медіаграмотності, так і інтеграцію медіатехнологій в освітній процес (Гаран, 2021).

В нашому дослідженні медіа культуру визначаємо як набір знань, вмінь та навичок, цінностей і моделей поведінки, які формуються під впливом медіа й цифрової взаємодії. При цьому в контексті освіти медіакультури може бути розглянута як базовий елемент, що забезпечує підготовку учнів і студентів до життя в цифровому світі.

Думки науковців різняться й стосовно структури медіакультури. М. Лисинюк і О. Голобородько виокремлюють компоненти медіакультури, які характеризують її як складне, багатовимірне явище (Лисинюк, 2020). Вони акцентують увагу на ключових елементах, що впливають на формування медіакультури в сучасному суспільстві (табл.1).

Таблиця 1.

Компоненти медіакультури за М. Лисинюком та О. Голобородьком

Компонент	Опис
Когнітивний	знання про медіа, їх роль у суспільстві, типи медіа та принципи їх функціонування
Інформаційний	здатність шукати, аналізувати, оцінювати, відбирати та використовувати інформацію
Комунікативний	уміння взаємодіяти через медіа, використовувати медіа як канал спілкування
Творчий	здатність створювати оригінальний контент, використовуючи різні медіатехнології
Естетичний	відчуттяестетики в медіаконтенті, уміння оцінювати його художню якість
Етичний	дотримання норм і правил поведінки в медіасередовищі, повага до етичних стандартів
Критичний	здатність аналізувати інформацію, розпізнавати маніпуляції, оцінювати достовірність даних
Соціальний	використання медіа для соціальної взаємодії, громадянської активності та розвитку спільнот
Технічний	навички роботи з медіатехнологіями, знання інструментів створення та обробки контенту

Л. Ороховська виокремлює шість складових медіакультури, які відображають різноманітні аспекти сприйняття та створення медіа контенту, а саме:

- *візуальна складова* забезпечує візуальну грамотність: здатність оцінювати якість зображень, розпізнавати маніпуляції візуальними засобами;
- *аудіальна складова* сприяє формуванню критичного слухання та розумінню звукових посилів;
- *вербальна складова* розвиває текстову грамотність, включаючи вміння створювати, сприймати та аналізувати текстовий контент;
- *кінетична складова* допомагає працювати з динамічним контентом, орієнтуватися в потоках відеоінформації;
- *інтерактивна складова* дозволяє опанувати інструменти для активної взаємодії з цифровим середовищем;
- *контекстуальна складова* розвиває вміння враховувати соціокультурний контекст при аналізі медіаконтенту, уникати поверхневого сприйняття (Buskigham, 2019).

Ці складові визначають способи передачі інформації через медіа й підкреслюють їхню багатогранність.

Нам імпонує думка О. Антонової, яка виокремила медіаобізнаність, медіаграмотність та медіаосвіченість як основні структурні компоненти медіакультури.

Таблиця 2.

Структурні компоненти медіакультури за О. Антоновим

Компонент	Опис	Значення
Медіаобізнаність	Базовий рівень розуміння, що таке медіа, як вони працюють, які їхні функції та як вони впливають на суспільство	Сприяє формуванню свідомого ставлення до медіа і їх ролі в житті індивіда та соціуму
Медіаграмотність	Здатність критично аналізувати, оцінювати достовірність інформації, розпізнавати маніпуляції та пропаганду	Допомагає уникати інформаційних пасток, відрізнити факти від думок, розвивати критичне мислення
Медіаосвіченість	Глибший рівень інтеграції знань і навичок: вміння ефективно користуватися медіа для навчання, творчості, самовираження	Забезпечує активну участь у створенні контенту, соціальних ініціативах, використанні медіа для професійного розвитку

Цей підхід дозволяє розглядати медіакультуру як динамічний процес, що

розвивається через здобуття знань (медіаобізнаність), формування навичок аналізу (медіаграмотність) і активне застосування медіа в житті та професійній діяльності (медіаосвіченість).

Медіакультура сьогодні є потужним освітнім інструментом, здатним значно вплинути на розвиток особистості та формування критичного, творчого й соціально активного громадянина. У цьому контексті освітній потенціал медіакультури спрямований на розкриття нових можливостей для навчання, розвитку навичок та впровадження інноваційних методів у освітні процеси.

Ось декілька прикладів. Учні проводять аналіз інформації з різних джерел, порівнюючи контент про одне й те ж явище з різних точок зору. Вони вчаться виявляти упередженість, маніпуляції, фейкові новини та оцінювати достовірність джерел. Це допомагає учням розвивати критичне мислення, здатність ставити під сумнів інформацію і робити власні висновки.

Здобувачі освіти створюють власні блоги, відео, подкасти чи медіа-пости на теми, яку вивчають. Вони вчаться правильно структурувати інформацію, використовувати медіаінструменти для її оформлення та ефективно донести свої ідеї до аудиторії. Відбувається розвиток креативних здібностей, вміння працювати з різними медіаформатами (текст, відео, графіка) і вміння комунікувати з різними аудиторіями.

Діти вивчають, як використовувати цифрові ресурси для виконання освітніх завдань: шукають наукові статті, використовують онлайн-курси, створюють презентації або відеоуроки з певних тем. Вони вчаться організовувати інформацію, працювати з різними типами медіа й оцінювати їхню корисність для навчання. Підвищується їх рівень інформаційної грамотності та здатність ефективно використовувати медіа для освітніх цілей.

Зараз і дорослі, і діти беруть участь у волонтерських ініціативах, поширюючи через медіа важливу соціальну інформацію (наприклад, про допомогу бездомним, захист навколишнього середовища). Вони можуть створювати пости, відео та інші матеріали, що звертаються до соціальної активності. Розвивається відчуття громадянської відповідальності та активна позиція в суспільстві через використання медіа як інструменту для просування соціальних ініціатив.

Ці приклади показують, як медіакультура в освітньому процесі може трансформувати учнів з пасивних споживачів інформації в активних творців і критичних мислителів, здатних ефективно використовувати медіа як інструмент для саморозвитку, соціальної активності та професійного росту. Медіакультура дозволяє не тільки освоювати технології, але й формувати відповідальне ставлення до інформаційного простору, що є надзвичайно важливим у сучасному

світі.

Уроки технологій є важливою складовою шкільної освіти, які надають учням практичні навички в різних галузях: від виготовлення виробів до роботи з цифровими технологіями. В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та інтеграції медіа в усі сфери життя, уроки технологій можуть стати потужною платформою для впровадження медіакультури, адже вони дозволяють поєднати традиційні й новітні методи навчання.

Швидкий розвиток технологій ставить перед освітою нові виклики, серед яких основними завданнями є формування знань, навичок і компетенцій у галузях сучасних технологій, інженерії, дизайну, виробничих процесів та підприємництва. Саме тому технологічна освіта готує учнів до життя в умовах високих технологій, сприяє їхньому особистісному, соціальному та професійному зростанню, а також формує здатність ефективно використовувати сучасні технології, не завдаючи шкоди навколишньому середовищу.

Пріоритетним завданням педагога у формуванні медіакультури на уроках технологій є досконало організований освітній процес, який передбачає інтеграцію сучасних цифрових технологій, розвиток критичного мислення, творчих здібностей учнів й формування навичок відповідального використання медіа. Педагог має створювати умови, за яких учні не лише засвоюватимуть базові знання та технічні вміння, а й зможуть розвивати медіаграмотність, здатність аналізувати інформацію, створювати якісний медіаконтент і застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Для ефективного формування медіакультури на уроках технологій педагог має врахувати специфіку освітнього процесу, орієнтуючись на структуровану і послідовну організацію уроку.

I етап – мотиваційний. Головна мета полягає в тому, щоб зацікавити учнів, створити позитивний емоційний фон та підготувати до вивчення нового матеріалу.

Методи та прийоми, які можна використати на цьому етапі:

- обговорення актуальності теми у контексті сучасного цифрового світу (наприклад, вплив технологій на дизайн або медіа як інструмент змін);
- перегляд короткого відео або аналіз візуального контенту (реклама, інфографіка, цифровий дизайн), що пов'язаний із темою уроку.
- постановка проблемного запитання: «Як створити корисний і відповідальний медіаконтент?» або «Чому важливо розуміти принципи роботи цифрових технологій?» (питання інтерпретуються з огляду до теми, яка вивчається).

II етап – ознайомлення з темою уроку. Тут чітко визначаються завдання

уроку. Учитель ознайомлює учнів з ключовими аспектами теми, яка вивчається з урахуванням медіакультури.

Відбувається коротка презентація основних понять (наприклад, тема уроку «Дизайн предметів інтер'єру»; поняття, які вивчаються – інтер'єр, дизайн, стиль, ергономіка, текстура, декор з акцентом на медіаобізнаність, медіаграмотність, цифрову етику).

Учитель разом з учнями розглядають приклади використання технологій у створенні медіаконтенту з дизайну предметів інтер'єру (створення інфографіки, відеороликів, вебсайтів тощо).

III етап – практичний. Його основна мета – розвиток навичок роботи з цифровими технологіями та створення власного медіапродукту з вивченої теми.

Діти починають роботу з цифровими інструментами: редагування зображень (наприклад, за допомогою Canva або Adobe Photoshop); створюють короткі відеоролики або анімації; розробляють макети або презентації на основі сучасних технологічних платформ; виконують творчі завдання; працюють в групах або індивідуально над мініпроектом.

IV етап – етап рефлексії та аналізу. Відбувається оцінка виконаної роботи, аналіз результатів і формування висновків.

Методи та прийоми роботи на цьому етапі: презентація створених медіапродуктів перед класом; колективне обговорення (що було зроблено добре, які труднощі виникли, як можна вдосконалити роботу).

V етап – заключний етап. Його мета – узагальнення матеріалу уроку та обговорення його значущості.

Учитель разом із учнями колективно формують висновки: «Що нового ми дізналися про ... (аспект, який вивчається)?» або «Як ми можемо використовувати ці знання у повсякденному житті?». Визначають перспективи: як ці навички можуть стати основою для професійного зростання або участі в різних ініціативах. Учитель мотивує учнів до подальшого вдосконалення як професійних компетентностей, так і медіакомпетентності.

Такі уроки створюють умови для інтеграції медіакультури в освітній процес, розвивають в учнів критичне мислення, креативність та здатність свідомо використовувати сучасні технології. Послідовність етапів дозволяє забезпечити ефективне засвоєння знань і навичок, а також сприяє формуванню відповідального ставлення до інформаційного середовища.

Уважаємо, що для реалізації завдання інтеграції медіакультури в освітній процес на уроках технологій дієвим способом є кейс-метод. Це інноваційна педагогічна методика, яка сприяє розвитку критичного мислення, творчого підходу до вирішення проблем і активного засвоєння знань. На уроках технологій

цей метод відіграє важливу роль у формуванні медіакультури учнів, допомагаючи їм адаптуватися до сучасного інформаційного простору.

Приведемо приклад кейсу до уроку на тему «Розробка дизайну предметів інтер'єру з використанням цифрових інструментів».

Мета кейсу: формування базових навичок створення дизайну предметів інтер'єру; розвиток медіакультури учнів через практичну діяльність; використання цифрових технологій і рефлексію над створеним контентом; формування критичного ставлення до візуального контенту та навчання етичному використанню ресурсів.

Етапи реалізації кейсу

1. Підготовчий етап

Учитель починає урок із демонстрації прикладів стильних дизайнерських предметів інтер'єру, створених із застосуванням медіатехнологій. Обговорюється вплив дизайну на атмосферу приміщення та повсякденне життя.

Інструменти: використання візуальних матеріалів: презентації, інтерактивні дошки; демонстрація відеороликів про процес створення предметів інтер'єру.

2. Теоретичний блок

Учитель пояснює роль медіатехнологій у сучасному дизайні; використання графічних редакторів (Canva, Adobe Illustrator, Tinkercad); створення ескізів і візуалізацій предметів інтер'єру; значення естетики, етики й екологічності у створенні дизайну.

Навички медіа грамотності, які формуються на цьому етапі:

1. Як знайти якісний та легальний візуальний контент.
2. Чому важливо враховувати авторське право.
3. Як розпізнати маніпулятивні візуальні елементи в медіа.

3. Практичний блок

Учні працюють над створенням дизайну предмету інтер'єру, використовуючи цифрові інструменти.

Завдання: розробити ескіз предмета інтер'єру (вази, стільця, лампи тощо), який відповідає принципам естетики, функціональності та екологічності.

Етапи роботи: пошук прикладів предметів інтер'єру в мережі, аналіз їх із точки зору дизайну та естетики; розробка ескізу за допомогою графічних редакторів або 3D-програм; створення презентації

Інструменти: комп'ютери або планшети; графічні редактори (Canva, Sketch Up, Figma); хмарні сервіси для збереження робіт (Google Drive).

4. Рефлексія та обговорення

Презентація робіт: кожен учень демонструє свій дизайн, пояснюючи ідею

та вибір матеріалів.

Обговорення: аналіз робіт з точки зору естетики, екологічності та практичності; розгляд етичних питань, пов'язаних із використанням візуальних ресурсів і дизайну (наприклад, чи враховано культурні особливості?).

Учні діляться думками про те, як дизайн предметів інтер'єру може бути використаний для формування культури споживання, естетичного смаку та відповідального ставлення до довкілля.

5. Домашнє завдання

Створити макет іншого предмета інтер'єру з урахуванням усіх вивчених принципів.

Написати коротке есе на тему: «Як медіатехнології змінюють сучасний дизайн?»

Очікувані результати

Учні створюють якісні ескізи предметів інтер'єру, використовуючи цифрові інструменти; розвинути навички роботи з графічними програмами; сформулюють етичне ставлення до медіаконтенту, враховуючи принципи медіа культури; зрозуміють, як дизайн і медіа можуть впливати на свідомість і культуру суспільства.

Цей кейс демонструє, як інтеграція медіатехнологій у навчання технологій сприяє формуванню креативності, медіаграмотності та етичного ставлення до створення візуального контенту. Учні отримують не лише практичні знання, а й усвідомлюють важливість культури дизайну в сучасному суспільстві.

Інтеграція медіакультури у викладання технологій має значний освітній та виховний потенціал. Це забезпечує комплексний підхід до розвитку учнів, готуючи їх до життя в інформаційному суспільстві й високотехнологічному світі через розвиток критичного мислення; збільшення мотивації до навчання; формування практичних навичок; розвиток творчих здібностей; формування цифрової грамотності; сприяння соціалізації та комунікації; формування етичних цінностей; інтеграція міждисциплінарних знань; підготовка до життя в інформаційному суспільстві.

Отже, інтеграція медіакультури у викладання технологій сприяє всебічному розвитку учнів, допомагає формувати актуальні компетенції та цінності, які відповідають потребам сучасного суспільства. Це потужний інструмент для виховання не лише професійно підготовлених, але й відповідальних, етично грамотних і творчих особистостей.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. У сучасному інформаційному суспільстві інтеграція медіакультури у викладання технологій є необхідністю. Вона сприяє розвитку критичного

мислення, цифрової грамотності та творчих здібностей учнів. Викладання технологій із застосуванням медіакультури забезпечує учнів знаннями, навичками і моделями поведінки, які потрібні для успішної соціалізації, адаптації до технологічного прогресу й професійного розвитку. Вона сприяє усвідомленню важливості відповідального використання інформації, медіаресурсів і технологій, а також формуванню екологічної та етичної грамотності.

Використання медіатехнологій на уроках технологій дозволяє інтегрувати знання з різних предметних областей, підвищуючи мотивацію учнів і створюючи можливості для розвитку інноваційного мислення. Інтерактивність, доступність і адаптивність медіаінструментів сприяють кращому засвоєнню матеріалу, стимулюють активність учнів і дозволяють врахувати їхні індивідуальні особливості.

Перспективи подальших розвідок у напрямі інтеграції медіакультури у викладанні технологій полягають в розробці інтегрованих методик навчання, підготовці педагогів до інтеграції медіакультури через організацію практичних семінарів, воркшопів і тренінгів з акцентом на використання цифрових технологій та медіаграмотності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова О. (2020). Нова українська школа: дидактичні основи формування медіаграмотності в учнів початкової школи. Київ : Генеза.
2. Антонова О.Є., Ващук О.В. (2017). Інтегративний підхід до побудови моделі формування готовності вчителів до розвитку академічної обдарованості учнів. *Професійна освіта в умовах інтеграційних процесів: теорія і практика* : зб. наук. праць. Житомир: ФОП «Н.М. Левковець», 174–182.
3. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-66085>
4. Лисинюк М.В. (2020). Медіакультура: сутнісні особливості і функції. *Питання культурології, Вип. 36*, 38–48.
5. Глумачний словник української мови. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F>
6. Antonova, L. G. (2014) The study of media literacy of modern linguistic personality. *Media. Information. Communication, 10*.
7. Buskigham, D. (2019). *The Media Education Manifesto*. Publisher. Cambridge, UK.
8. Haran, N., & Smoliar, Y. (2021). To the problem of formation of media culture of future teachers. In E. Pluzhnik (Ed.), *Proceedings of the I International Science Conference on Multidisciplinary Research* (pp. 568-572). Berlin: Library of Congress Cataloging-in-Publication Data.

INTEGRATION OF MEDIA CULTURE INTO THE EDUCATIONAL PROCESS IN TECHNOLOGY LESSONS

Nadiya Vovk

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Theory and Practice of Technological and
Vocational Education
SHEI “Donbass State Pedagogical University”
Sloviansk, Ukraine
ORCID ID 0000-0001-8076-6791
nadiyavovk@ukr.net

Aliona Horiacheva

Master of Industrial Training
Rubizhne Professional Chemical and Technological Lyceum,
Rubizhne, Ukraine
nadiyavovk@ukr.net

Abstract. The article explores the importance and prospects of integrating media culture into technology education, particularly in the context of modern educational requirements and rapid changes in the technological environment. Media culture, which encompasses a set of knowledge, skills, abilities and ethical norms for interacting with media, is an important aspect in preparing students for life in a digital society. The integration of media culture into technology teaching contributes to the development of not only technical competences, but also critical thinking, creativity and digital literacy.

The article emphasises that media culture includes not only knowledge about media and its technologies, but also the ability to critically evaluate media messages, create one's own content, and understand the ethical, social and environmental aspects of media use. An important component is teaching students to use information responsibly and ethically, which makes it possible to develop media literacy and increase the level of information security.

The article describes the main advantages of integrating media culture into technology teaching. These include developing students' critical thinking, improving their ability to be creative, increasing their motivation to learn through the use of modern media technologies, and preparing students for the realities of the digital environment, where they must be prepared for rapid change and technological innovation. Special attention is paid to the development of environmental awareness and ethical responsibility through media education, which is important for the sustainable development of society.

The article also discusses specific examples and methods of integrating media culture into the process of teaching technology, in particular through the use of multimedia tools such as graphic editors, 3D modelling, video editors, and innovative platforms for creating collective projects. It is proposed to use project-based activities that allow students to work on real-world tasks and create their own media products, which is an important element in the development of practical skills.

The article also contains recommendations for teachers, educational institutions, and curriculum developers on how to introduce media culture into technology teaching. It suggests conducting trainings for teachers, developing interdisciplinary curricula, and creating specialised materials and resources to support the learning process.

The conclusions note that the integration of media culture into technology teaching is of strategic importance for the development of education, as it contributes to the formation of key competencies of students necessary for successful adaptation to the changing technological environment and active participation in the digital society.

Keywords: media culture; technological education; technology; digital literacy; critical

thinking; creativity; media ethics; media literacy; case method; interactive technologies.

REFERENCES

1. Antonova, O. (2020) *Nova ukrainska shkola: dydaktychni osnovy formuvannia mediahramotnosti v uchniv pochatkovoї shkoly* [The New Ukrainian School: Didactic Foundations of Media Literacy for Primary School Students]. Kyiv : Heneza. [in Ukrainian]
2. Antonova, O., Vashchuk, O. (2017) *Intehratyvnyi pidkhid do pobudovy modeli formuvannia hotovnosti vchyteliv do rozvytku akademichnoi obdarovanosti uchniv* [An Integrative Approach to Building a Model for Developing Teachers' Readiness to Develop Students' Academic Talent]. *Vocational education in the context of integration processes: theory and practice*, Zhytomyr: FOP «N.M. Levkovets», 174–182. [in Ukrainian]
3. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy* [Encyclopaedia of Modern Ukraine]. URL: <https://esu.com.ua/article-66085> [in Ukrainian]
4. Lysyniuk, M. (2020). *Mediakultura: sutnisni osoblyvosti i funktsii* [Media culture: essential features and functions]. *Issues of cultural studies*. 36, 38-48. [in Ukrainian]
5. *Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy* [Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language]. URL: <https://slovnkyk.ua/index.php?swrd=%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F> [in Ukrainian]
6. Antonova, L. (2014) *The study of media literacy of modern linguistic personality*. Media. Information. Communication. 10.
7. Buskigham, D. (2019). *The Media Education Manifesto*. Publisher. Cambridge, UK, 140.
8. Haran, N., & Smoliar, Y. (2021). *To the problem of formation of media culture of future teachers*. In E. Pluzhnik (Ed.), *Proceedings of the I International Science Conference on Multidisciplinary Research*. Berlin: Library of Congress Cataloging-in-Publication Data.

Матеріали надійшли до редакції 04.10.2024 р.